

НАПРЯМ 10. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-100>

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Головач Олександр Андрійович

*здобувач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу
Міжнародний університет бізнесу і права*

Перспективи розвитку підприємництва (підприємницької діяльності) в Україні є невизначеними, про що свідчать результати щомісячного опитування підприємств України, зокрема, за листопад 2023 року.

Так, у листопаді бізнес другий місяць поспіль надав стримані оцінки поточних результатів своєї діяльності. Воєнні дії та їх наслідки, посилення безпекових ризиків, розрив логістичних ланцюгів, певне обмеження пропозиції електроенергії та її здорожчання для бізнесу, податкові зміни, звуження інвестиційного попиту, а також брак кваліфікованих працівників продовжували стримувати економічну активність підприємств та негативно вплинули на їхні очікування. Про це свідчить індекс очікувань ділової активності (ІОДА), який Національний банк розраховує щомісяця, за виключенням вимушеної перерви в березні – травні 2022 року. У листопаді 2023 року ІОДА залишився нижче нейтрального рівня (50 пунктів) і становив 49.1 порівняно з 49.6 у жовтні [1].

Таким чином, названі негативні чинники здійснюють найбільший вплив на свідомість підприємців та формують закономірні побоювання щодо посилення негативних тенденцій у сфері підприємництва.

Підприємства торгівлі залишаються єдиним сектором економіки, що прогнозує поліпшення результатів своєї діяльності завдяки сповільненню інфляції, сталому внутрішньому попиту та збільшенню пропозиції товарів: секторальний індекс у листопаді становив 50.9 порівняно з 53.0 у жовтні. Торговельні компанії очікували на подальше збільшення, хоча й нижчими темпами, обсягів товарообороту та обсягів закупівлі товарів для продажу, водночас погіршили оцінки щодо

запасів / залишків цих товарів. Респонденти прогнозували зниження темпів здорожчання закупівельних цін та вартості товарів, закуплених для продажу, а також були налаштовані на подальше зменшення торговельної маржі [1].

Отже, в умовах триваючої збройної агресії російської федерації, падіння рівня підтримки України з боку США, блокування кордонів та зниження інвестицій в національну економіку надзвичайно важливою є зміна підходів до адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні шляхом формування нової системи взаємовідносин між владою та бізнесом, визначення пріоритетної мети органів публічної адміністрації у сфері адміністрування підприємницької діяльності – забезпечення захисту та розвитку національного виробництва основних груп товарів для гарантування продовольчої безпеки держави, подолання наслідків війни, а також виробництва товарів військового та подвійного призначення.

До правових інструментів покращення інвестиційного клімату в Україні та захисту національного виробництва відносяться, у тому числі, результати нормотворчої діяльності органів публічної адміністрації в особі Кабінету Міністрів України та Міністерства економіки України.

До прикладу, це наказ Міністерства економіки України від 17 лютого 2023 р. № 952 «Про затвердження Критеріїв визначення підприємств, установ і організацій, які мають важливе значення для галузей національної економіки» [2], постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 р. № 736 «Про реалізацію експериментального проекту щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам в Україні, у тому числі в сфері інформаційних технологій» [3].

Також слід відзначити постанову Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738 «Деякі питання надання грантів бізнесу» [4] та постанову Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 р. № 739 «Деякі питання надання грантів для переробних підприємств» [5].

Також важливою є популяризація та належне фінансування основних державних програм стимулювання економіки у 2024му та наступних роках (доступні кредити «5-7-9»; «Кешбек 25%» на сільськогосподарську техніку; «Оселя та «Відновлення; страхування воєнних ризиків; гранти на переробку тощо).

До перспективних напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в Україні слід віднести:

- вжиття невідкладних заходів адміністративно-правового та кримінально-правового характеру щодо захисту національного виробника, що має включати посилення митного контролю за ввезенням товарів (в першу чергу це криміналізація контрабанди щодо всіх товарів, які переміщуються через державний контроль України поза митним контролем (якщо загальна вартість предметів контрабанди перевищує 1000 000 грн), а також криміналізація недостовірного декларування товарів);

- використання адміністративно-правових засобів стимулювання національного виробництва високотехнологічних товарів військового призначення та подвійного використання (підприємці, які виробляють зброю та супутні товари повинні мати переважне право на отримання пільгових кредитів та грантів, укладання договорів оренди нерухомого майна державної та комунальної власності тощо) – по суті національну економіку необхідно ставити на військові рейки та залучати максимальну кількість підприємств усіх форм власності до виробництва зброї та засобів її доставки на лінію фронту;

- розробку та затвердження нової Стратегії розвитку підприємницької діяльності в Україні на період до 2030 року з урахуванням збройної агресії проти України та необхідності інтенсивного розвитку національного виробництва товарів військового призначення та подвійного використання;

- створення кардинально нової системи державного нагляду (контролю) за діяльністю суб'єктів підприємницької діяльності за допомогою технології штучного інтелекту, який зможе здійснювати повноцінний фінансовий контроль суб'єктів господарювання, аналізувати співвідношення їх доходів та витрат, виявляти помилки у фінансовій звітності, формулювати висновки про необхідність притягнення особи до адміністративної або кримінальної відповідальності;

- адміністративно-правове забезпечення створення нових індустріальних парків (технопарків) військового призначення з метою розробки нових перспективних високотехнологічних видів озброєння та супутніх товарів.

Перспектива подальшого дослідження даної теми обумовлена необхідністю розробки деталізованих пропозицій щодо внесення змін до чинного національного законодавства (щодо розвитку підприємництва, захисту національного виробника тощо) та прогнозування їх регуляторного впливу на суспільній відносини в умовах воєнного стану.

Література:

1. Бізнес зберіг стримані оцінки результатів своєї діяльності – підсумки опитування підприємств у листопаді. Національний банк України. Індекс очікувань ділової активності підприємств у листопаді 2023 року. 01.12.2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/biznes-zberig-strimani-otsinki-rezultativ-svoyeyi-diyalnosti--pidsumki-opituvannya-pidpriyemstv-u-listopadi> (дата звернення: 02.12.2023).

2. Про затвердження Критеріїв визначення підприємств, установ і організацій, які мають важливе значення для галузей національної економіки: наказ Міністерства економіки України від 17.02.2023 № 952. Дата оновлення: 10.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0396-23#Text> (дата звернення: 10.11.2023).

3. Про реалізацію експериментального проекту щодо надання на конкурсних засадах фінансової підтримки стартапам в Україні, у тому числі в сфері інформаційних технологій: постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 р. № 736. Дата оновлення: 01.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/736-2022-п#Text> (дата звернення: 10.11.2023).

4. Деякі питання надання грантів бізнесу: постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738. Дата оновлення: 16.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-п#Text> (дата звернення: 17.11.2023).

5. Деякі питання надання грантів для переробних підприємств: постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 р. № 739. Дата оновлення: 15.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2022-п#n14> (дата звернення: 16.11.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-101>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ НА РІВНІ ЄС ТА ОКРЕМИХ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ

Недохлєбов Іван Іванович

*здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету*

В умовах євроінтеграції, досвід забезпечення інформаційної безпеки на рівні ЄС та її окремих держав-членів є достатньо цікавим для нашої держави. Відзначимо, що на рівні ЄС сформовано систему заходів